

Léva és Vidéke

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI és KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 forint.
Fél évre	2 forint.
Negyed évre	1 forint.

Egyes szám ára 8 krajczár.

Felelős szerkesztő:

THURNER JÓZSEF.

(Torbagyi)

Szerkesztőség: Kossuth Lajos-utca. 167. sz.

Kiadóhivatal: Kazinczy-utca és Fötér sarkán.

Előfizetések és hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Gyermek öngyilkosok.

(S.) Azon kínos meglepődés hatása alatt írjuk ezt a sorokat, mely az elmúlt napokban izgalomba hozta egész városunkat. A tény ismeretes. Egy éretlen normalista, tizenegy éves gyermek, vakmerő szemtelenséggel eldobta magát az életet, az iskola fogására felkötvén magát, mert ügybuzgó tanítója őt bezárás által az elmulasztott iskolai kötelességek pótlására akarta kényszeríteni. De nem áll páratlanul e vakmerő esemény. Ép azon a napon olvashattuk, hogy Temesvárott egy 10. mondó: tíz éves nebuló faskamrájukban felakasztá magát, mert szülői megdorgálták. Legutóbb pedig egy tizenegy éves ábrándos kamasz röpitett gölyöt agyába, mert korán fakadt oktalan szerelme nem érthette célját. Nyilvánvaló, hogy szörványosan — sporadice — bár, de mindűrűbben előfordul, növekszik azon fiatal-öreg gyermek-emberek száma, akik megperzselik, idő előtt

elhamvasztják életkedvüket, a kik még bátorságot vesznek maguknak arra is, hogy eldobják a minden jó alapját — az életet.

Minden időben s minden népek felnőttei között találkoztak olyan szerencsétlenek, kik anyagi zavarok, gyógyíthatlan betegségek, teljesíthetetlen vágyak miatt pesszimistikus gyűlölettel teltek el a fönnálló rend, az egész világ ellen s cinikus nyugalommal dobták el maguktól a teherré vált életet, hogy önkéntes sirjukban nyugtot, békét keressenek; mindig voltak és lesznek élemedett korú esalódottak, a kik vakmerő tervet, lehetetlen tanok és elvek megvalósításán hiába fáradoztak, örült vággyal teltek el megsemmisülni, epedtek a halál fagyos esőkjáért, mert az agy túlfeszített idegei felmondták a szolgálatot s esüggedt lelkük elveszté a remény utolsó sugarát is; de hogy éretlen, taeskö gyermekök, a kik még alig lépték át az élet küszöbét, a kik a körülményeket fenékiig megítélni nem is

képesek, élni vágyás helyett sir után epedjenek, bátorsággal birjanak kirohanni a néma ismeretlen jövőbe — ez korunk új jellemvonása, ezt csak a mai zagyvált modern élet, ez az erkölesileg teljesen tönkretett fegyelmezetlen századvég produkálja.

Szomorú idők jele!

Lebbentsük csak fel a rettenetes titkok fátyolát, forgassuk meg kezünkben a kiaszott, fejletlen koponyákat, melyeket az ily apró vakmerők önmaguk ellen fordított füstölő fegyvereikkel átluggattak, mert ismernünk tanácsos az elrejtett tényezőket, melyek ily kétségbeejtő eredményeket létesítenek, egyébként nem tehetjük meg alapos és igazságos észrevételeinket, nem gyógyíthatjuk e lappangó társadalmi betegséget!

Már Aristoteles mondá: „Öngyilkos csak erkölestelen ember lehet.” Nem akarunk ugyan az erkölesbölcselők közé sorakozni, de azt mi is ki merjük mondani, hogy

TÁRCZA.

Kétkedőnek.

*Mért vagy bizalmatlan,
Minek az a kétség?
Hisz szerettek szíven
Igaz szerelmevel!*

*Titkolni akartam,
Védtem, takargattam,
Ki a hibás, hogyha
A hibó kípattan?! ...*

*Takargattam sóki,
Titkolgattam ebdly,
De hát a hibó is
Rúzsoszállá fejtik.*

*Kípattan a hibó
Rúzsoszállá fejtett,
S lányszerelmem kért még
Lángolobb szerelmet!*

*Szomjas lelkeim ebdly
Szentagban járnak,
S szerelmedben lett az
Üdítő óázra.*

*Halott voltam ebdly
Eltemetve mélyen,
A szerelmed hozott
Feltámadást nekem!*

*Légy hát bizalmatlan
A kétség ne bántson,
Csak téged szereltek
Aranyos virágom!*

Gamma.

Mikor az erdő beszél.

Lányha szellő suhan át az erdő felett s szerelmesen suttog a lombokkal. Csodálatos harmoniák zengnek-bugnak a langyos, illatos léghen, mintha valami csodálatos öserő lehozná a cherubinek földöntali énekét s a földi vágyakat, földi érzést kifejező dalokat felragadná a csillagok fölé s cherubinek zsolozsmája, halandók szerelem ittas dala csodás, dicső összhangban hullámszanának, zengenének.

Bolintgatnak a lombok, susognak a levelek, zizegnek a eserjék mind egyszerre beszéli örömet, buját-bánatát. S a mint hallgatom e zürzavaros hangokat, egyszerre mintha érteném beszédüket.

Hallga csak! Itt egy agy füzfa regél sűrű söhajok közt, figyelmesen hallgatják az ifju bokrok körülötte:

Valaha régen, mikor még ő is karesu, fiatal füz volt, élt a vidéken egy mátkapár. Sugar, nyulánk növési a legény, mély tüzi szemében ott égett szonvedélyes lelke mérhetlen szerelme. Ábrándos, kékszemű a leány, gyöngye növési, szende, mint a szüzi lilium. S mikor a holdvilág átszűrődött a lombok között, megszólalt a tilinkó, mit a tűz ágáról metszett a legény, lágyan, szerelmesen, epedőn s a távolból felelet jött rája; valami bűbajos tulvilági hangon énekelt a leány. S tilinkó hangja, szép leány danája, mintha keresték volna egymást, mindközelebb hangzott, de mikor legszerelmesebben szólt egyszerre elnémult. Akkor ért össze ajkuk forró esőklán, édes ölelésben.

Egy napon aztán hiába szólt a kis furulya, énekeszó nem felelt rá. Egyre szomorubb, egyre epedőbb lett a tilinkó hangja, mig aztán egy este, mikor a szép leány esküvőjéről elhozta a szellő a muzsikaszó hangját: kis tilinkó fája, szegény-legény szíve egyszerre meghasadt. De a szép leány ajkán is elhallgatott a nóta s a halvány menyecske messze elkerülte a szomorú füz táját, ha az erdőn keresztül vitte utja.

Igy végezte regéjét a szomorú füz. Nem fáradt el tavaszról-tavasza elregélni s a bokrok, eserjék, kék nefeletsek nem unják el újrameg újra meghallgatni.

Távolról furulyaszó hangjait elkapkodja a szél, de az agy füz szomoruan, elégedetlenül

az öngyilkosság terjedő oka inkább az Istenben való hit hiánya, mint a mentegetőzképpen említett elmeháborodás. Megengedjük, hogy az öngyilkosság minden esetben lélektani hiba, az ember csak megzavart ítélő tehetséggel becsülheti többre a nem létet, mint a létet, mert hiszen az élet lelki egyensúly mellett pusztá szemlélődés által is élvezet; de az is áll, hogy az igazhívó, vallásos egyén ritkán, vagy egyáltalán nem is jó olyan zavarba, melyben végkép elvesztené életkedvét, teljesen bizalmatlan lenne önmagához, a jó emberekhez, a sorsához, a Gondviseléshez.

Az öngyilkos nem egyszerre utálja meg az életet, sőtét elhatározása különös körülményeinek összehatásából ered s csak lassan érlelődik meg. A rendetlen hajlamok dédelgetése, az érzékiség alantás indulatainak szertelen kielégítése, a fényűzés erőltetése s ezzel járó anyagi zavarok nagyban előmozdítják azt, mert ily nyomasztó viszonyok között rendszeren előtérbe lépnek az isteni gondviselés és igazság feletti tépelődések, a lelki erő meggyengül s csak ezt követi a kétségbeesés, mely nem más mint önmagának elítélése.

A bölcsélet magasztán igen sok elme elszédül, de a gyermek nem emelkedhet fel értelmileg az öntudatosan eslekyő felnőttekhez, ők nem bölcselkednek s ezért gonoszságuk bár szomorúbb, de nem oly nagy mint a felnőtteké. Ők maguktól öngyilkosságra soha nem vete-mednek, nekik egykor látott példára van szükségük, hogy ha megrom-

lott környezetükben elvesztették természetes életkedvüket, együgyűség, pillanatnyi düh, vagy elkéseredés befolyása alatt bátorságuk legyen kirohanni az örök éjbe, a nélkül, hogy tettük nagyon komoly következményeire gondolnának. Ep ezért jellemző korunkra nézve, hogy ma már még a gyermekek is nem ritkán annyira elromlanak, hogy nem irtóznak még a legnagyobb bűn végrehajtásától sem. Elzúllik, tönkremegy már a családban, mert hallja a rettenetes bűn magasztalását, előfordult eset esetén még szülei sem kárhoztatják, legfeljebb sajnálják a vakn erő öngyilkost s már ekkor megfogamzik fogékony lelkében a gondolat, hogy az életet lerontani nem valami tiltott eslekmény, sőt elkerülhetlen kellemetlenségek között nincs is más megoldási mód; s innen van az, hogy a rakoncátlan, makacs, rosszul nevelt gyermek nem ritkán felkoti magát, pedig elégséges volna csak sírnia.

Mindenesetre más oka is lehet öngyilkosságuknak, az ily apró nagybűnösök eslekedete fátyolozott a leggondolkodóbb bölcselők előtt is, de az bizonyos, hogy mindenkör az állandó és közvetlen környezetben, a család vallástalan, helytelen, vagy fogyatékos nevelésmódszerében keresendő. Meggyőződésünk szerint a nevelő szülőket kell okolnunk ez adott esetben is, mert a tanító bizgóságáért nem vádolható. Ha a kétes kedélyű gyermek szívesen vonzódott volna a családi körbe, remegett volna életkedvében a halál gondolatától is. Durva, rideg lehet az olyan gyermekszoba, a melynek

lakója bármij okból öngyilkosságra vetemedik, mert a szülők — az édesanya — szeretetének el kell osztatni minden bánatfelhőt a gyermek homlokáról. Az iskolának természetes hátrányai vannak s azokért a szülők tartoznak kárpótolni növénydekeiket.

Hallják meg szavainkat a szülők, s mindazon faktorok, kik a nevelés terén bármily tekintetben eslekyőleg működnek s ha azt akarják, hogy a serdülő nemzedék e modern századvég rothadt eszméinek súlyos következményeitől független maradjon s uralkodni tudjanak a korán felvert szenvedélyeken, vigyék vissza a családba a vallásosságot. Hosszan nem érvelhetünk, de az bizonyos, hogy szigorúan valláserkölesös alapon helyesen kell nevelnünk gyermekeinket, mert alapjában inog s előbb utóbb elvesz az olyan társadalom, melyben az erkölestelenség korán letörli az ifjúság himporát.

Stultó szirmok.

*Ha langyos, napóri éjjelen
Felnézek az égre,
Csillagokból a szemed
Nézek az enyémben.*

*S mit mesélnek a csillagok?
Nágyon szomorúan...
Akkor leszünk egymáséi
Hogya elhantolnak!*

*Tilos udbyg mindkettőnknek
Egymásra is nézni...
Igy titkon a csillagokból
Szabad csak beszélni!*

Fehér rózsá.

H I R E K.

Erzsebet gyászünnepele. A főgymnasium ifjúságának közeleiben fennálló önkép-zőkor kegyeletes szép ünnepelelel ülte meg az áldott emlékezetű Erzsebet királyné nevenapját. Reggel kilenc órakor a kegyesrendiek templomában gyászmele volt, majd a főgymnasium dísztermébe vonult a közöselg és az ifjúság, hol Gácsér Endre tanár vezetése alatt igen szép műsor folyt le. A megnyitó gyászbeszédelet Bemcs István VIII. o. t. az önkép-zőkor ifjúsági elnöke tartotta. Ez után Laufer Lipót VII. o. t. szavallta el Belesük Sándor VIII. o. t. precíz zongora kíséréte mellett Karádi Győző „Zugnak bugnak a harangok” ezimű megható melodramáját, Ceeko Lajos VII. o. t. szépen megirt emlékezet olvasott föl Erzsebet királynéről, a főgymnasium ének- és zenekara Bethoven gyászindulóját adta elő. Általános eléguítséget és kellemes élvezetet szerzett Kuesera István VI. o. t. és Bona János VIII. o. t. kütünö szavallata. Az utóbbi Abrányi Emilnek a kapucinusok templomában a nagyhatásu melodramáját adta elő, az előbbi Ceeko Lajos VII. o. tanuló „Erzsebet” e költeményét, mely szép beltartal-mával és kellemes külalakjával nagy tetszést aratott a hallgatóság körében és a fiatal szer-zőnek díszreletere válik. Sajnáljuk hogy a szép költemény terjedelmes volta miatt nem közöl-hetjük. A közöselg a szereplőket lelkesült örömmel és sokszor megtapollta.

A közgazgatási bizottság f. hó 14-én tartotta meg rendes havi ülését Simonyi Béla alispán elnökelele alatt, mely alkalommal

rázza lecsüngő ágait. Nem szól többé oly szépen a tilinkól, nem oly büvésen, ó nem, mint akkor ifjúsága idején.

A füz elhallgatott, de amott a loeska nyárfák felöl zürzavaros hangok jönnek. Csakugy zizeg minden legkisebb levélkéjük, a mint egymás ellen búval, haraggal telve, összevesznek, feleselnek. Régiátok tartja megszállyva őket, békét, nyugalmat nem élvezhetnek.

Amott meg a karesu jegenyék regélnek ijeszto dolgokat temetőről, kísértetek, hazajülő lelkek felöl. Maguk is borzadva rázzák sudaraikat.

Mi az a halk, lügy nesz hátam mögött? Arra fordulok: vadrózsá és szellő enyeleg egymással; szerelemről suttag a szellő, a rózsá píru, lehajtja szép fejét, talán a nagy boldogság terhe alatt.

A vad galamb szerelmes bugása hallszik bokorból, bokorba — esalogatja párját.

Megszólal az erdők jósmadara is a kakuk. Ósi babona, megkérdézem meddig élek, háromszor feleli vissza: kakuk-kakuk-kakuk. — Kárkár! kiáltja a holló fejem felett.

A sok zürzavaros, esengő-bongó közül egyszerre kiválik a fülemüle dala, igéző, fájó, búval telt, sóvárgó ének, mint a sellő, mikor búvós hangjával szerelmesét esábitja a habok közé. Nincs ehez az énekhez fogható, búbájós, varázsos melodia, melyben egész élet fájdalom s a tulvilág boldogsága olvad össze.

S az erdő dalnokai tudják, hogy ehez ha-

sonlót nem produkálhatnak; a fülemüle dala után nem szól több madár hang, busan merengve hallgat a táj.

Lassan leszál az est és a bucsuzó nap-sugarak arany-piros zománcal vonják be az erdőt, az egész vidéket. A kis falu tornyából hihallszik az esti harangszó s ekkor megese-nül mellettem egy hang: lombok susogása, vadgalamb bugása, fülemüle énekénél lágya-ban, édesebben; a kis leányom hangja, a mint ártatlan kis szíve egész áhitatával az Ave Máriát imádkozza.

Solti Gusztávné.

Stöny és a mesoly.

*... Egymásra lett és egymandott
Két árva sziv a szerelmban;
Szeméidben könyök ragyogtak
De mesoly doránt az én szeméidben.*

*A nagy boldogság hajnalfényét
Jeletto ez a derű nílom,
S nálad a könyvek azt beszéltek
Hogy nincs hited már — boldogságban.*

